

Okul İklimi

Okul iklimi, okul sistemi içerisindeki bireylerin tutumları, duyguları ve davranışlarıyla ilişkili faktörlerden meydana gelir. Bir okulu diğerinden ayıran ve okulun her bir üyesinin davranışını etkileyen okul içi çevreyle ilgili nitelikler okulun iklimidir. Okul iklimi, öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler arasında etkileşimin biçimini belirleyen ve yazılı olmayan inançlar, değerler ve tutumlardır. Bir okulun iklimi, okulun kişiliği olarak düşünülebilir. Yani birey için kişilik ne ise, okul için de iklim odur.

Okul iklimi, okulda güvenlik faktörü (algılanan güvenlik, zorbalık ve saldırganlık, genel madde kullanımı), bağlılık faktörü (öğretmene bağlılık, öğrenci bağlılığı, akademik bağlılık, okulun bütünü ile bağlılık, ebeveyn katılımı, eşitlik kültürü) ve çevre faktörü (kurallar ve yaptırımlar, fiziksel imkanlar, destek, disiplinsizlik) ile yakından ilişkili olduğu ifade edilebilir..

Okul iklimi doğrudan okul güvenliğiyle ilişkili olarak tanımlanmaktadır. Okul ikliminin okulda şiddetin önlenmesi ve güvenli okul ortamının oluşturulması ile birincil düzeyde ilişkilidir. Olumlu okul ikliminin özellikleri olarak sıralanan yüksek başarı beklentisi, okulda güvenli ve disiplinli bir öğrenme ortamının sağlanması, düzenli bir fiziksel ortam ve okul dışı güçlerin desteği gibi özelliklerin güvenli okulun özellikleri ile yakın ilişkili olduğu söylenebilir.

Güvenli Okul Ortamının Oluşturulmasında Okul İklimi

Okulun sağlıklı ve açık bir iklime sahip olmasıyla okulun güvenliği arasında doğrusal bir ilişki olduğunu kabul edilmektedir. Buna göre, bir okul ne kadar sağlıklı ve açık bir iklime sahipse o derece güvenli bir okuldur. Bir okulda olumsuz bir iklimin varlığı söz konusu ise, bu okulun güvenliği de o derecede zayıf olacaktır. Öğrencilerin şiddet davranışlarının okul iklimiyle açık veya örtük bir şekilde ancak tamamen ilişkilidir.

Olumlu okul iklimi öğrenci başarısını ve okula uyumu artırır ve yabancılaşmayı azaltır. Okul iklimi okulun ruhudur ve bütün okul üyelerinin okulu sevip bağlanmalarını sağlayan en önemli unsurdur. Olumlu okul ikliminin özellikleri olan öğretmen desteği, sınıf içi aktivitelere ve kararlara katılım, akran bağlılığı, kuralların açıklığı, sınıf ve okulun düzenliliği gibi değişkenlerin öğrenci ve öğretmenlerin akademik başarıya adanmışlığı ile ilişkilidir. Öğrencilere saygı duyulmasına önem verilen, öğrencilerin karar alma süreçlerine katıldığı, kuralların açık, tutarlı ve tarafsız olduğu okullarda daha düşük düzeyde şiddet görüldüğü gözlenmiştir. Zorbalık olaylarına karışmayan öğrencilerin okul iklimi algılarının zorbalık yapan öğrencilerin algılarından daha olumlu olduğu araştırmalarla doğrulanmıştır.

Olumsuz bir okul ikliminin okulda saldırgan ve kurlsız davranışların meydana gelmesi ve okul ortamın güvensiz olarak algılanmasıyla ilişkili olduğu ve bu sorundan öğrencilerin kişisel gelişimlerinin ve akademik başarısının olumsuz etkilendiği bazı araştırmaların sonucunda ortaya konmuştur.

GÜVENLİK FAKTÖRÜ

Algılanan Güvenlik

1. Okulda kendimi güvende hissediyorum.
13. Okula giderken ve okuldan dönerken kendimi güvende hissediyorum.
17. Okulda şiddet ve çatışmayı önlemeye yönelik çalışmalar yapılıyor.
- 34*. Okulda öğrenciler yanlarında silaha ya da bıçak taşıyorlar.

Zorbalık ve Saldırganlık

- 9*. Okulda, başka öğrencilerin zorbalığa maruz kaldığına şahit oluyorum.
- 31*. Okulda, öğrenciler arasında kavga olur.
- 39*. Okulda, öğrenciler zorbalığa ya da kötü muameleye maruz kalırlar.
44. Okulda, öğrenciler zorbalığı durdurmaya çalışırlar.

Genel Madde Kullanımı

- 18*. Okuldaki öğrenciler arasında tütün ve tütün mamülleri kullananlar (sigara gibi) vardır.
- 23*. Okuldaki öğrenciler arasında uyuşturucu madde kullananlar vardır.
- 35*. Okuldaki öğrenciler arasında alkol ve alkol mamülleri kullananlar vardır.

BAĞLILIK FAKTÖRÜ

Öğretmene Bağlılık

2. Öğretmenlerim benimle ilgilenir.
14. Öğretmenler öğrencilerine saygı gösterir.
28. Öğretmenlerim; sınıfta olmadığımı fark eder.
29. İyi bir şey yaptığımda öğretmenlerim davranışımı takdir eder.
47. Bir şey söylemek istediğimde öğretmenlerim beni dinler.
51. Okulda, öğrenciler öğretmenlere güvenir.

Öğrenci Bağlılığı

3. Kendimi okula ait hissediyorum.
20. Okulda öğrenciler, birbirine güvenirlere.
32. Okulda öğrenciler, birbirlerine yardım eder.
36. Okulda öğrenciler, birbirini severler.
52. Okulda öğrenciler, birbirine saygı gösterir.

Akademik Bağlılık

4. Liseyi bitirmeyi önemsiyorum.
21. Okulda başarılı olacağıma inanırım.
45. Öğretmenlerim, benim okulda başarılı olacağıma inanır
53. Öğretmenlerim, her zaman yapabileceğimin en iyisini yapmamı ister.

Okulun Bütünü İle Bağlılık

5. Öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve okulda çalışan herkes okulumuzla gurur duyar.
16. Bu okulda eğitim almaktan keyif alıyorum
42. Okulumu seviyorum
54. Okula gelmeyi seviyorum.

Ebeveyn Katılımı

6. Velim okula geldiğinde, ilgiyle karşılandığını hisseder.
15. Velim okulla işbirliği yapmak için okulu ziyaret eder.
26. Okul velimi eğitim süreçlerine dahil etmeye çalışır.
37. Okulda iyi bir şey yaptığımda velimin bu durumdan haberi olur
55. Okulda kötü bir şey yaptığımda velimin bu durumdan haberi olur.

Eşitlik Kültürü

7. Okulda, cinsiyet ayrımı yapılmadan erkek ve kız öğrencilere eşit davranılır.
27. Farklı kültürden gelen öğrencilere eşit davranılıyor.
38. Okulda öğrenci ailelerinin zengin ya da yoksul olmasına bakılmaksızın tüm öğrencilere eşit davranılır.
46. Okul, benim kültürümü ve kimliği yansıtan öğretim materyalleri sağlar.

ÇEVRE FAKTÖRÜ

Kurallar ve Yaptırımlar

8. Okul kurallarının neler olduğunu herkes bilir.
24. Öğrenci davranışlarıyla ilgili net kurallar vardır.
33. Öğrenciler öğretmenleri dinler.
41. Öğretmenler sınıf düzenini bozan öğrencilerle baş ederler.
56. Öğrencilerin olumlu davranışları ödüllendirilir.

Fiziksel İmkanlar

10. Okul temiz ve bakımlıdır.
22. Okul sıcaklığı yıl boyunca yeterli düzeydedir.
40. Okuldaki tuvaletler temizdir.
49. Okul binası aydınlık ve güzel bir görüntüye sahiptir.

Destek

11. Okuldaki öğretmenler, öğrencilere sorunlarını çözmede yardımcı olur.
25. Sorunlarını çözmede yardıma ihtiyacı olan öğrenciler okuldan bu desteği alırlar.
50. Okulda, kişisel sorunlarım hakkında konuşabileceğim biri vardır.

Disiplinsizlik

12. Okulda camlar, kapılar ve sıralar kırılır.
19. Diğer öğrencilerin rahatsız edici davranışları, derste öğrenmeme engel olur.
30. Okulumuzda, okul malına zarar verme ciddi bir sorundur.
43. Sorun yaratan öğrencilerin yaptıkları yanlarına kalır.
48. Öğrenciler kuralları çiğner.

OKUL	ÖĞRENCİ SAYISI
GEVHER NESİBE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	101
MEVLÜDE-AHMET DOĞANAY FEN LİSESİ	108
NENE HATUN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	77
OSMAN ÇAVUŞ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	79
SORGUN ŞEHİT AHMET ALAN ANADOLU LİSESİ	183
ŞEHİT MÜCAHİT ERBAŞ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ	100
ŞEHİT NUSRAT ATMACA KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ	58
ŞEHİT YILMAZ OGUZHAN KULA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	99
ŞEHİT MUSTAFA TEKGÜL ANADOLU LİSESİ	187
TÜRK TELEKOM ANADOLU LİSESİ	148

Kullanılan Değerlendirme Ölçeği	
Kesinlikle Katılıyorum	4
Katılıyorum	3
Katılmıyorum	2
Kesinlikle Katılmıyorum	1
Ölçekte Bulunan Ters Maddeler İse	
Kesinlikle Katılıyorum	1
Katılıyorum	2
Katılmıyorum	3
Kesinlikle Katılmıyorum	4
Ölçekte verilen cevaplar yukardaki dörtlü derecelendirme kullanılarak puana dönüştürülmüştür. Bütün öğrencilerin verdiği cevapların aritmetik ortalaması bulunmuştur. Bulanan aritmetik ortalamalar yüzölçüm sistemine çevrilmiştir.	

Kullanılan Puanlama Ölçeği		
Değerlendirme Kriteri	Puan Aralığı	Sembolü
Öncelikle Geliştirilmeli	25-40	↓
Geliştirilmeli	41-55	↘
Geliştirilebilir	56-70	→
İyi	71-85	↗
Çok İyi	86-100	↑

Not: Ankette bulunan bütün sorular yukarıdaki puanlama ölçeği dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Ankette bulunan 23. 34. ve 35. maddelerde belirtilen davranışlar okullarda sıfıra indirgenmek istenen davranışlardır. Bu maddelerin puanlarının özellikle dikkate alınması önemli bir husustur.